

ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ ovr

Major Josef Čermák

Se zavedením oddílu taktických raket do výzbroje naší armády bylo nutné zabývat se plně i otázkami jeho ženijního zabezpečení a tyto úkoly si prakticky prověřit na cvičeních s vojsky.

Poněvadž jsme organizovali v tomto směru již pět součinnostních cvičení, uvedu z nich některé praktické poznatky.

Hlavní úkoly ženijního zabezpečení ovr při cvičeních byly:

- zabezpečení rychlého a včasného přesunu ovr z mírové posádky do prostoru bojového rozmístění,

- zabezpečení plynulého zaujímání nových prostorů bojového rozmístění za bojové činnosti svazku,

- zabezpečení ochrany živé síly a bojové techniky před účinky jaderných zbraní nepřítelů,

- zabezpečení manévru uvnitř prostoru bojového rozmístění,

- opatření proti výsadbám a maskování,

- zabezpečení přechodu vodních překážek ovr.

Než přikročím k rozboru jednotlivých úkolů ženijního zabezpečení, uvedu organizaci, složení a materiálně technické vybavení ženijní jednotky, která tyto úkoly plní.

Poněvadž ovr nemá vlastní organickou jednotku pro úkoly ženijního zabezpečení, bylo nutno organizovat ženijní jednotku na základě stanovených úkolů a doby k jejich splnění. V praxi se nám osvědčilo toto složení a vybavení jednotky, vyčleněné od žpr divize:

Velitelem ženijní sborné rotý byl ZVTV strojní rotý, který plnil současně i úkoly ženijního náčelníka oddílu.

Ženijní četa ve složení:

Průzkumné družstvo 1 + 3 (od pzč žpr), dvě ženijní družstva 1 + 6 (od 2 žč žpr).

Velitel čety: velitel druhé ženijní čety žen. rotý ženijního praporu.

Strojní četa ve složení:

družstvo buldozerů (2) 2 + 2 (od čety buld. strr),

družstvo zem. strojů: 1 PZV 1 + 1 (od čety zem. strojů), 1 D-030 1 + 1 (od strojní rotý).

Velitelské družstvo:

1 poddůstojník jako staršina rotý,

1 radista,

1 řidič s P V3S pro rotní materiál a ženijní municí.

Celkem měla ženijní sborná rota 3 důstojníky, 8 poddůstojníků a 29 mužstva.

Z dopravních prostředků měla

1 OT-65 — pro průzkumné družstvo,

1 OT-64 — pro jedno ženijní družstvo s materiálem,

1 P V3S — pro jedno ženijní družstvo s materiálem vč. rotního,

2 T-141 — s P 22 pro přepravu buldozerů,

1 automobilní rýpadlo,

1 pojezdový automobilní zemní vrták.

Jednotku bylo nutno vybavit tímto materiálem:

- 2 minové hledačky V 3 P,

- 800 kg trhavin (veze se na tahacích),

- 100 kg speciálního náloživa,

- 25 PP min pro nástrahy,

- 50 PT Mi BA 3,

- soupravu pro trhání, zaminování a ničení,

- prostředky pro roznět,

- 2 JmP-40,

- 5 svítek ostnatého drátu,

- 1 svitek hladkého drátu,

- 5 pobíječek,

- 1 soupravu všeobecného nářadí,

- 300 m UVUTANU,

- 5 souprav pro vytyčování objížďek a pracovišť pro práci ženijních strojů v noci,

- 1 rádiovou stanici R-108.

Takto organizovaná a materiálně zabezpečená jednotka má veškeré předpo-

klady pro včasné a náročné splnění úkolů ženijního zabezpečení oddílu vojenských raket.

Velitel ženijní sborné rotý plní současně úkoly ženijního náčelníka oddílu. Oddíl tohoto funkcionáře nemá, ovšem ukázalo se, že je tam nutný ke včasnému splňování a řízení úkolů ženijního zabezpečení.

Jeho místo je ve štábu a pracuje na OT-64 motostřelecké rotě, která posiluje ovr. Jedno motostřelecké družstvo jsme vycvičili k plnění úkolů doprovodné skupiny oddílu, s důrazem na vytyčování objížděk na zavalených a zatarasených komunikacích.

Ženijní náčelník oddílu má na OT-64 rádiovou stanici R-113. Další rádiovou stanici R-108 má ve štábu oddílu pro spojení s ženijní sbornou rotou, která je v rekognoskační skupině a velí jí velitel ženijní čty. Ten má rovněž R-108 a R-113, se kterou je ve spojení s jednotlivými ženijními skupinami v rekognoskační skupině.

Nyní rozeberu jednotlivé úkoly:

Ženijní zabezpečení včasného přesunu ovr z mírové posádky do plánovaného prostoru bojové sestavy divize

V případě narůstání bojové pohotovosti u pohraniční divize jsou některé bojové prvky divize přesunovány a jedním z nich je i ovr. V tomto případě je současně uvědoměna i sborná ženijní rota ženijního praporu, která je přesunuta ještě před ovr s předstihem 2–3 hodin. Jejím úkolem je prověřit bezprostředně před přesunem ovr stav komunikační sítě z prostoru jeho mírové posádky do prostoru bojového rozmístění, otevřít objekty za přítomnosti ženijního náčelníka a důstojníka oddělení NRVD divize a zamaskovat okopy pro techniku, které jsou připraveny již v míru.

Po těchto opatřeních se ženijní sborná jednotka rozvine v nařízeném prostoru bojového rozmístění ovr.

Ženijní náčelník oddílu je trvale již na VS oddílu, odkud řídí další úkoly ženijního zabezpečení v záložním prostoru.

Zabezpečení přesunu a zaujímání nových prostorů bojového rozmístění v průběhu bojové činnosti

Po zahájení bojové činnosti divize a rozhodné činnosti spojené s přenesením boje na území nepřítel, musí se ovr pro

zabezpečení boje přesunovat za 1. sledem divize po skocích.

V tomto období musí být dokonalá součinnost mezi ŽN a NRVD svazku při plánování přesunu ovr. Oddíl se musí přesunovat do hloubky po divizní komunikaci, kterou upravuje OZP divize. Ve své sestavě má pouze komunikační skupinu, kterou osobně řídí ŽN oddílu a je připravena v případě zatarasení nebo zavalení divizní komunikace rychle vytyčit objížděčky.

Poněvadž ovr bude zpravidla této divizní komunikace k přesunu používat, musí být udržována již se zřetelem na dodržení zásad pro průjezd techniky ovr, tj.:

- podjezdy na komunikaci musí být vyšší než 4,3 m,

- sklon komunikace nemá být větší než 15°,

- poloměry zatáček minimálně 10 m a šířka komunikace v oblouku alespoň 8 m.

Ženijní jednotky musí ovšem zabezpečit úpravu a vytyčení komunikace pro ovr od divizní komunikace do prostoru bojového rozmístění a v něm pro zabezpečení manévru bojové sestavy.

Navíc při rekognoskaci a úpravách musí být těžiště položeno i do prověřeného prostoru, zda není zaminován. Není možné prověřit celý prostor, ale pouze místa, kde budou jednotlivé prvky bojové sestavy, tj. vyčkávací postavení baterií, startové postavení baterií, stanoviště povětrnostní služby, VS oddílu a překladiště raket s prostorem pro čtz.

Ne vždy se podaří prověřit v daném čase i prostor pro tylové součásti oddílu; prověřeny však musí být i komunikace v prostoru boj. rozmístění.

Vzhledem k dobré průjezdnosti techniky ovr není nutná v novém prostoru bojového rozmístění velká úprava komunikací. Je třeba je jenom důkladně vytyčit vytyčovacími soupravami, na kterých jsou již vyznačeny jednotlivé prvky bojové sestavy oddílu, takže je zabezpečeno rychle a organizovaně zaujetí prostoru boj. rozmístění.

Téměř při všech cvičeních musely však být zpevňovány neúnosné mostky na komunikacích nebo lesních cestách (po dohovoru s lesní správou přímo na místě z vytěženého materiálu, šířka mostků byla 4–6 m).

Budování prostoru bojového rozmístění ovr

Ženijní opatření, spojená s vybudováním prostoru bojového rozmístění ovr, musí

zabezpečovat bojovou činnost oddílu, ochranu živé síly a bojové techniky na vzdálenost 1000–2000 m při vzdušném výbuchu jaderné nálože do 20 kt.

Těžiště budování je položena na tyto prvky bojové sestavy:

— VS oddílu. Zde je nutné vybudovat 1 pracovní úkryt, 2 okopy pro Š PV3S, okop pro PROBU, 1–2 okopy pro rádiové stanice, 20 bm ochranného okopu. V prvním pořadí vybudovat 1 pracovní úkryt a okop pro PROBU, zbývající v druhém pořadí.

— Budování prostoru 1 a 2 baterie. Zde je nutno vybudovat po 1 okopu pro BTR-50 Pk, 2 okopech pro PV3S a 10–15 m ochranného okopu. V prvním pořadí vybudovat po 1 okopu pro vyčkávací postavení baterií, zbývající v druhém pořadí.

— Pro četú technického zabezpečení: 2 okopy pro T 141 s podvalníky P 32 nebo P 50 a 30 m ochranného okopu. V prvním pořadí vybudovat okopy pro podvalníky s raketami, zbývající v druhém pořadí.

Poznámka: S větší potřebou není reálné kalkulovat, neboť vyčleněné síly a prostředky na větší rozsah prakticky nestačí. První pořadí uvažujeme do 3 hodin, druhé pořadí do 6 hodin.

Na základě bojové činnosti ovr a stanoveného rozsahu prací si odvodíme čas, který je k dispozici ke splnění těchto úkolů:

Ovr se přesunuje denně v průměru 3krát až 4krát. K jednomu přesunu potřebuje prakticky 1,5–2 hodiny včetně doby pro zaujetí nového prostoru bojového rozmístění. To znamená, že za den je 6–8 hodin na přesunu a 16–18 hodin na místě.

Pro budování prostoru máme k dispozici 5–6 hodin.

Za tuto dobu může vyčleněná ženijní jednotka a jedna motostřelecká četa uve-

dené úkoly splnit. Velkým pomocníkem jsou zde trhaviny, kterých je potřeba zhruba 600–700 kg na jeden prostor.

Ostatní jednotky a týl oddílu, který není možno zabudovat, musí dovedně využívat k ochraně před účinky ZHN konfigurace terénu, strží apod.

Osvědčilo se nám v praxi budovat např. VS oddílu na okraji polorozbořené osady ve sklepích, které po úpravě a nakrytí skýtaly velmi dobrý pracovní úkryt pro práci štábu oddílu.

Ženíjní síly a techniku k budování prostoru bojového rozmístění je možné rozdělit takto:

Praxe nám ukázala, že nejvýhodnější a neekonomičtější využijeme sil a prostředků tak, je-li každé družstvo nasměrováno na určitý prvek budování a zná, z jakého prvku přechází na další. Tím jsme u vojáků, strojníků a velitelů získali dobré praktické návyky, které podstatně ovlivňují časové a kvalitní splnění úkolů.

Zabezpečení manévru uvnitř prostoru

boj. rozmístění

Zde je hlavním úkolem důkladně vytýčit komunikační síť, zhruba v délce 8–10 km soupravami pro vytýčování komunikací. V noci používáme výtyčky jako pro noční práci ženijních strojů — opatřené fosforeskujícími nátery.

Jiné požadavky na ženijní zabezpečení zde nejsou. Záložní postavení vytyčuje si rekognoskační skupina sama.

Opatření proti výsadbám a maskování

Vzhledem k možnému použití výsadbů nepřítelem zřizujeme na okraji bojové sestavy nebo v možných doskokových prostorech i nástrahy z PP min, což si vyžadá práci 2 hodin jednoho družstva.

		1 hod.	2 hod.	3 hod.	4 hod.	5 hod.	6 hod.
PZH		průzkum terénu			P P nástrahy		
žč	1 dr	budování 1 a 2 baterie					
	2 dr	budování VS odd. a čtz					
msč	1 dr	VS oddílu					
	2 dr	pomoc u baterií					

S maskováním začneme již při samotném budování okopů (po použití trhavin) tak, aby jakmile je okop hotov, byl již zamaskován maskovacími sítěmi měnitelných rozměrů, které se nám v praxi velmi osvědčily pro svoje univerzální použití.

Zabezpečení přechodu vodních toků

Zkušenosti ze cvičení potvrzují, že k trvalému zabezpečení bojové pohotovosti ovr, je nutno pro jeho přepravu uvažovat mostová přepraviště a v grafikonu přepravy mu vyhradit 10 minut.

V havarijním případě, kdy by se musel přepravovat po přívozových přepravištích (stačí o únosnosti 40 tun), trvala by přeprava oddílu a posilových jednotek po 4 soulodích na středně široké řece 3,5 až 4 hodiny, což by znamenalo jeho odtržení od prvních sledů divize.

Z á v ě r

Ženíjní zabezpečení klade velké nároky na vyčleněnou jednotku a bojovou techniku. Vzhledem k důležitosti prvku bojové sestavy divize — ovr — jsou do této jednotky začleněni ti nejlepší z nejlepších, aby velitel ovr splnil všechny uložené úkoly kvalitně a včas.

Množství náročných úkolů žen. zabezpečení ovr, které musí být splněny v krátkých časových lhůtách, vyžaduje zmenšit rozsah prací i tím, že při plánování nových prostorů, které použily pluky 1. sledu divize, stejně tak i komunikační síť prověřené a budované OZP pluku nebo divize a jiných terénních úprav (např. v prostorech VS pluků a praporů) k ochraně živé síly a bojové techniky před účinky jaderných zbraní.